

**CUM MAGNA SOLLICITUDINE
Z VELIKO ZASKRBLJENOSTJO**

**Izjava Akademskega društva Pravnik o umiku predloga kandidata za
sodnika Ustavnega sodišča**

Z **veliko zaskrbljenostjo** spremljamo postopek izvolitve novega sodnika Ustavnega sodišča. Predsednica Republike je v nasprotju z ustaljeno prakso »tik pred zdajci« umaknila predlog kandidata, ki je že bil potrjen na seji mandatno volilne komisije DZ. Še bolj zaskrbljujoče je, da nam je bilo jasno povedano zakaj je do tako nenavadnega manevra prišlo – določene politične stranke so ugotovile, da kandidat ni »ideološko ustrezen« in zahtevale zamenjavo. Vse skupaj se kaže kot tipičen primer t. i. »napakiranja« ustavnega sodišča, kot slednje opozarjajo nekateri akademiki.

V prvi vrsti gre izpostaviti vlogo Predsednice Republike. Kot pravniški ceh smo se nadejali, da bomo, s tem ko je po desetletju predsedniško funkcijo zasedla pravnica, videli nekoliko več spoštovanja za pravno državo in njene institucije. Še več, to je predsednica izrecno obljubila. Spominjamo se njene kritike postopanja njenega predhodnika in obljub, da ona ne bo »le poštar«, pač pa bo vztrajala pri strokovnih kandidatih. To obljubo štejemo za krepko prelomljeno, saj se je izkazala ne le za poštarja, temveč za ponižno deklo vladajočih strank, ki jim ni ugodila le vsebinsko, pač pa tudi postopkovno in zaobšla vse običajne postopke, da je izvedla rošado s kandidaturo ustavnih sodnikov v zadnjem hipu.

In čemu? O kandidatu glasuje Državni zbor, ki ga lahko zavrne in tako da predsednici priložnost predlagati drugega kandidata. Ker pa bi se s tem postopek zavlekel in bi vladajoči tvegali, da bi o tej kandidatki glasoval parlament v povolilni sestavi, se ni mogoče izogniti sklepu, da se je predsednica za ta izredni manever odločila prav zato, da bi omogočila tej sestavi vladajoče večine, da dokončno zapakira ustavno sodišče. Toliko o obljubi, da bo predsednica vseh ter o prizadevanju za pravno državo.

Še mnogo bolj zaskrbljujoče pa so izjave poslanskih skupin o tem dogajanju. V sicer precej taktnih izjavah predstavnic Svobode in Levice, je vendarle ušla izjava Nataši Sukič, da je bil razlog za rošado v tem, da je »Barbara Kresal *za nas* primernejša.« Pomisleki o taktnosti pa zglveda niso nič kaj bremenili poslanke Hot (SD), ki je jasno in glasno povedala, da ima dr. Keršmanc neustrezna stališča glede vprašanj splava, evtanazije, OBMP in pregona sovražnega govora.

Poslanci so si tako vzeli pravico zahtevati ex ante izjavo kako bi kandidat interpretiral Ustavo in ga iz procesa izločili zgolj, ker ne bi sodil tako, kot bi njim ustrezalo. K temu je nujnih nekaj poudarkov:

1. Vsa navedena vprašanja so vprašanja razlage Ustave. Ustavni sodnik Ustavo razlaga v okviru konkretnega primera, upošteva strokovno literaturo, predhodno prakso USRS in obširno posvetovanje s strokovnimi sodelavci ter kolegi sodniki. Izsiliti iz kandidata za to funkcijo neko pavšalno oceno razlage določene ustavne določbe, ali še huje, siliti ga, da prejudicira svojo lastno odločitev v nekem hipotetičnem bodočem primeru je žalitev za to funkcijo, institucijo Ustavnega sodišča in pravno stroko v celoti.
2. Izbirati sodnike neposredno na podlagi tega, ali bi o najpomembnejših odprtih vprašanjih razlage Ustave odločali vladajoči politiki vsečno, pomeni popolno odpoved sodniški nepristranosti in neodvisnosti, zlasti pa videzu nepristranosti in neodvisnosti. V ADP s skrbjo ugotavljamo, da je bil le-ta s to potezo nepovratno in trajno postavljen pod vprašaj.
3. Volitve ustavnih sodnikov v DZ so namenjene zagotavljanju demokratične legitimnosti ter nadzora. Nikakor pa ne pomenijo pravice vladajoče koalicije, da imenuje »svoje« sodnike. Še več kot le svoje, koalicija se je odpovedala svojemu kandidatu, ki ga je že potrdila, samo zato ker se ni v celoti podrejal njihovim ideološkim pogledom. Samo bistvo Ustavnega sodišča je v tem, da nepristransko bdi nad oblastnimi dejanji vladajoče

politike, zato je takšno odkrito podrejanje najvišjega ustavno-sodnega organa naravnost nezaslišano.

Ne more nam ubežati ironija, da sta tako Predsednica Republike, kot vladajoča koalicija prišli na oblast z obljubami o vrnitvi k spoštovanju institucij in pravne države, sedaj pa se s skupnimi močmi na vsak način trudita podrediti najvišjo institucijo pravne države eni politični opciji. Dogajanje preteklih dni pa odpira tudi resna vprašanja glede vseh ustavnih sodnikov potrjenih v tem sklicu Državnega zbora, ki so bili nemara podvrženi enako nedostojni obravnavi, kjer so kot pogoj za izvolitev očitno morali izkazati ustrezna stališča. Takšna razodetja mečejo le še večjo senco na ugled Ustavnega sodišča.

V Društvu se pridružujemo izjavi dekana Pravne fakultete v Ljubljani prof. dr. Cerarja in izražamo veliko zaskrbljenost glede vse nižjega nivoja pravne kulture v naši državi, degradacije pravnega odločanja, zanemarjanja načela nepristranosti, kot temeljnega postulata pravne države ter ne le ideološkega, ampak že kar strankarskega podrejanja Ustavnega sodišča.

Kancler, Svet in članstvo
Akademskega društva Pravnik
Ljubljana, 3. februar 2026